

ЗАКОН ЗА БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОШ

Службен весник на РМ, бр. 161 од 30.12.2009 година

Глава прва

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат правото на бесплатна правна помош, постапката во која се остварува, корисниците, условите и начинот на неговото остварување, давателите на бесплатна правна помош, органите надлежни за одлучување, заштитата на правото на бесплатна правна помош, финансирањето и надзорот над неговото спроведување, организирање на денови на бесплатен правен совет, бесплатна правна помош во прекугранични спорови, како и надзор над примената на одредбите од овој закон.

Член 2

(1) Целта на законот е да обезбеди еднаков пристап на граѓаните и другите лица определени со овој закон до институциите на системот, за запознавање, остварување и за овозможување на ефективна правна помош, согласно со начелото за еднаков пристап до правдата.

(2) Постапката за бесплатна правна помош е итна постапка.

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Членови на семејство“ се брачен или вонбрачен другар, деца и роднини во права линија до четврти степен или во странична линија до втор степен, а кои живеат во исто домаќинство со подносителот на барањето за бесплатна правна помош и заеднички ги сносат трошоците за живот;
2. „Имот“ на подносителот на барањето за бесплатна правна помош, подразбира целокупен подвижен и недвижен имот, имотни права, износ на готовина во домашна или странска валута, парични средства на сопствена сметка или штедна книшка, подарок, хартии од вредност, акции, удели во капитал и друг имот на подносителот на барањето или на полнолетни членови на неговото домаќинство во земјата или странство;
3. „Корисник на бесплатна правна помош“ е физичко лице кое ги користи пропишаните облици на правна помош утврдени со овој закон;
4. „Општа правна информација“ е облик на бесплатна правна помош која содржи општи и начелни упатства за правното уредување на одделна област;
5. „Овластено здружение на граѓани“ е здружение кое согласно со одредбите од овој закон ги исполнува условите за давање на претходна правна помош и кое врз основа на решение на министерот за правда (во натамошниот текст: министерот) е овластено за давање на претходна правна помош согласно со овој закон и е запишано во Регистарот на здруженија на граѓани за претходна правна помош и
6. „Правен совет“ е информација за начинот и можностите за решавање на одделно правно прашање.

Член 4

(1) Бесплатната правна помош, согласно со овој закон, се реализира од Министерството за правда, адвокати и од овластени здруженија на граѓани.

(2) Средствата за одобрување на бесплатната правна помош се обезбедуваат од Буџетот на Министерството за правда (во натамошниот текст Министерството) како посебна програма предложена од министерот, одобрена од Владата на Република Македонија, како и од донации и други приходи во согласност со закон.

Член 5

Право на бесплатна правна помош имаат физичките лица (во натамошниот текст: корисници) на начин и под услови утврдени со овој закон.

Член 6

(1) Бесплатната правна помош се остварува како претходна правна помош и правна помош во сите судски и управни постапки.

(2) Претходната правна помош, опфаќа:

- иницијален правен совет за правото за користење на правната помош;
- општа правна информација и
- правна помош во комплетирањето на барање за бесплатна правна помош.

(3) Претходната правна помош се дава од овластено службено лице во подрачните одделенија на Министерството и од овластени здруженија на граѓани.

(4) Правна помош во постапка пред надлежен орган и организација (во натамошниот текст: правна помош), опфаќа:

- застапување во сите степени во судски и управни постапки и
- составување на писмена во судски и управни постапки.

(5) Правната помош се реализира од адвокати.

Член 7

Бесплатната правна помош предвидена со овој закон не се однесува на случаите на задолжителна одбрана предвидени во Законот за кривична постапка и Законот за малолетничка правда ниту ослободување од плаќање на трошоците на постапката предвидени во Законот за парничната постапка и Законот за општата управна постапка.

Член 8

(1) Барањето за правната помош согласно со одредбите на овој закон ќе се одобри во сите судски и управни постапки, доколку со него се решава прашање од интерес за барателот на правната помош.

(2) Прашањата во смисла на ставот (1) од овој член се: права од областа на социјалното, здравственото, пензиското или инвалидското осигурување, работните односи, заштитата на деца и малолетници, жртвите на семејното насилство, заштитата на жртвите од казниви дела, заштитата на жртвите од трговија со луѓе и имотно-правните прашања.

Член 9

Бесплатна правна помош согласно со одредбите од овој закон нема да се одобри во работи кога е очигледно дека тие се неразумни или не постојат правни факти врз основа на кои можат да бидат преземени правни дејствија.

Член 10

По поднесеното барање за бесплатна правна помош одлучува Министерството.

Член 11

Министерството работите од областа на бесплатна правна помош ги врши во соработка со Адвокатската комора, органите на судската власт, органите на државната управа, центарот за социјални работи, здруженијата на граѓани и други органи.

Глава втора

КОРИСНИЦИ НА БЕСПЛАТНАТА ПРАВНА ПОМОШ

Член 12

(1) Право на бесплатна правна помош имаат лицата од ставот (2) на овој член кои, со оглед на својата материјална положба, не би можеле да ги остварат со Устав и закон загарантираните права, без да го загрозат сопственото издржување и издржувањето на членовите на своето семејство со кои живеат во заедничко домаќинство.

(2) Право на бесплатна правна помош, согласно со овој закон, имаат државјаните на Република Македонија со постојано живеалиште во Република Македонија, и тоа:

- лица корисници на социјална помош,
- корисници на правото на инвалидски додаток, кои не остваруваат други приходи по основ на заработувачка или приходи од недвижности,
- корисници на најниска пензија кои живеат во семејна заедница со две или повеќе лица издржувани од него и
- семејства или самохран родител со едно или повеќе малолетни деца кои остваруваат право на детски додаток.

(3) Право на бесплатна правна помош, согласно со овој закон, имаат и:

- лице на кое му е признаено правото на азил, внатрешно раселено лице, како и раселено или прогонето лице кое на територијата на Република Македонија има престојувалиште,
- странски државјанин, кој во согласност со меѓународните договори, без оглед дали на територијата на Република Македонија има престојувалиште или живеалиште, остварува негово право за кое е надлежен државен орган на Република Македонија,
- лице без државјанство, кое законски престојува во Република Македонија и
- државјанин на земја членка на Европската унија под услови и на начин утврден со овој закон.

(4) Се смета дека е загрозена издршката на лицето кое бара бесплатна правна помош и издршката на членовите на неговото семејство со кои живее во заедничко домаќинство ако приходите по сите основи на тоа лице и членовите на неговото домаќинство не го преминуваат износот од 50% од просечната месечна плата исплатена во Република Македонија за претходниот месец во времето на поднесување на барањето за бесплатна правна помош.

(5) Приходите на лицето кое бара бесплатна правна помош можат да бидат проценети индивидуално, ако постојат спротивставени семејни интереси во спор за кој се бара бесплатна правна помош.

(6) За лицата кои се корисници на социјална помош или инвалидски додаток, а не остваруваат други приходи по основ на заработувачка, или се корисници на детски додаток, Министерството прибавува информации од Центарот за социјални работи.

(7) Имотната состојба на лицето барател на бесплатна правна помош се утврдува врз основа на доказ издаден од надлежен орган за имотната состојба која се утврдува врз основа на податоци за приходи по сите основи на тоа лице, како и на членовите на неговото домаќинство со кој живее и изјава за неговата

материјално-социјална состојба за период од шест месеца пред доставувањето на барањето.

Член 13

Под приход на барателот на правна помош, односно на членовите на неговото семејство со кои живее во исто домаќинство се смета целокупниот подвижен и недвижен имот, освен:

- детски додаток,
- инвалидски додаток,
- додаток за туѓа нега,
- стипендии и други примања, заради образование и стручно оспособување;
- средства добиени заради отстранување на последици од елементарна непогода,
- надоместок на штета поради намалена животна активност,
- надоместок на штета за неоправдано осудени и неосновано или незаконито лишени од слобода и
- средства одобрени од надлежна институција за лекување во странство.

Член 14

(1) Бесплатна правна помош не може да се одобри доколку барателот или член на негово семејство со кој живее во исто домаќинство има имот кој достигнува или надминува пет просечни месечни бруто плати исплатени во Република Македонија во претходниот месец.

(2) Како имот согласно со ставот (1) на овој член не се сметаат:

- предмети кои согласно со Законот за извршување се изземени од извршувањето и
- моторно возило чија вредност не надминува пет просечни месечни бруто-плати исплатени во Република Македонија во претходниот месец.

Глава трета

ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВО НА БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОШ

Член 15

Бесплатна правна помош ги опфаќа оние трошоци на постапката што настанале по денот на одобрувањето на барањето за доделување на бесплатна правна помош и дејствија за правна помош кои по денот на одобрување на правната помош сè уште не биле извршени.

Член 16

Претходна правна помош даваат овластени службени лица во подрачните одделенија на Министерството и овластени здруженија на граѓани запишани во Регистарот на здруженија на граѓани за претходна правна помош.

Член 17

(1) Овластени здруженија на граѓани можат да даваат претходна правна помош доколку ги исполнуваат условите утврдени со овој закон, и тоа:

- 1) да се запишани во Регистарот на здруженија на граѓани во Централниот регистар на Република Македонија;
- 2) да имаат вработено најмалку еден дипломиран правник со положен правосуден испит;
- 3) во актот за основање и статутот на здружението на граѓани една од целите на неговото основање е давање на претходна правна помош во областа за која се основани и

4) да имаат склучено договор за осигурување на одговорност за можна штета при советување најмалку на најниската полиса/осигурителна сума.

(2) Содржината на барањето за добивање на овластување за давање на претходна правна помош го пропишува министерот.

Член 18

(1) Подрачните одделенија на Министерството за правда можат да даваат претходна правна помош доколку ги исполнуваат условите утврдени со овој закон, односно доколку имаат најмалку еден правник со положен правосуден испит кој ќе биде надлежен со решение од Министерството за правда за овластено службено лице за давање на претходна правна помош.

(2) Во случај на предизвикана штета при давање на претходна правна помош, надоместокот на истата паѓа на товар на Буџетот на Република Македонија.

Член 19

(1) Овластените здруженија на граѓани за давање на претходна правна помош не смеат да користат каков било облик на реклама за давање на претходна правна помош согласно со одредбите од овој закон. Недозволена рекламирање е основ за одземање на овластувањето за давање на претходна правна помош.

(2) Министерството за правда ги информира граѓаните за правото и начинот на користење на бесплатна правна помош преку средствата за јавно информирање (печатени и електронски).

(3) Министерството на секои три месеца е должно да објавува ажурирана листа на овластени здруженија на граѓани за давање на бесплатна правна помош.

Член 20

(1) Барањето за бесплатна правна помош, лицата од членот 12 став (2) на овој закон го поднесуваат до надлежното подрачно одделение на Министерството, лично или преку пошта, на образец чија содржина ја пропишува министерот.

(2) Кон барањето за бесплатна правна помош барателот доставува и писмена изјава потпишана од него и од членовите на неговото семејство со кој живее во исто домаќинство и заеднички ги сносат трошоците за живот за нивниот вкупен движен и недвижен имот, како и дозвола за увид во сите податоци за нивната имотна состојба.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, кога барател на бесплатна правна помош е лице жртва на семејно насилство, тогаш изјавата од ставот (2) на овој член ја поднесува лично и не е потребно да биде потпишана од останатите членови на неговото семејство со кој живее во исто домаќинство и по барањето се постапува веднаш.

(4) Кога барател на правна помош е лице од категориите наведени во членот 12 став (3) од овој закон, кон барањето приложува и потврда за својот статус издадена од надлежен орган.

(5) За точноста на податоците наведени во барањето подносителот одговара материјално и кривично.

(6) Во постапка по бесплатна правна помош не се плаќаат административни такси.

Член 21

(1) Овластено службено лице од подрачното одделение на Министерството е должно барањето да го земе во работа веднаш, водејќи сметка за итноста на спорот предвиден во соодветна постапка и најдоцна во рок од 12 дена од денот на доставувањето да го комплетира со потребните документи и да го достави до Министерството.

(2) Надлежниот орган за имотна состојба е должен, врз основа на потпишаната изјава од членот 20 став (2) на овој закон веднаш, а најдоцна во рок од три дена, да ги достави бараните податоците за имотната состојба на лицето барател на бесплатна правна помош, по доставено барање од страна на Министерството.

Член 22

(1) Министерството е должно по барањето за бесплатна правна помош да постапи најдоцна во рок од осум дена од денот на добивањето на предметот од подрачното одделение на Министерството, водејќи сметка за итноста на спорот предвиден во соодветната постапка.

(2) Министерот по барањето за бесплатна правна помош одлучува со решение.

Член 23

Против решението со кое се одбива барањето за бесплатна правна помош незадоволната странка може да поведе управен спор пред надлежен суд.

Член 24

(1) Во случај на одобрување на правна помош ќе се почитува волјата на корисникот при изборот на адвокат, доколку постои можност за тоа. Во решението од членот 22 став (2) на овој закон Министерството во соработка со корисникот го определува и адвокатот за давање на правна помош.

(2) Во случаи кога од соодветната адвокатска заедница нема запишано адвокат во Регистарот на адвокати за давање на правна помош, тогаш Министерството определува адвокат од друга најблиска адвокатска заедница на начин предвиден во ставот (1) од овој член.

Член 25

(1) По одобрување на барањето за доделување на правна помош, корисникот на ова право мора да ги исполнува сите услови за негово добивање во текот на целата постапка за која истата е одобрена се до нејзино правосилно завршување заради што е должен за секоја настаната промена, која би можела да влијае на остварувањето на ова право веднаш, а најдоцна во рок од осум дена, да го извести Министерството.

(2) Во случај од ставот (1) на овој член, ако корисникот на правото во предвидениот рок не го извести Министерството за настанатата промена која влијае на остварувањето на ова право, Министерството може да одлучи да го запре остварувањето на ова право и во судска постапка да побара надоместок на претрпените трошоци.

Член 26

(1) Ако по одобрување на барањето за бесплатна правна помош дојде до промена во имотната состојба на корисникот која доколку постоела во моментот на одлучувањето, би довела до одбивање на барањето, министерот ќе донесе решение за престанок на користење на правото на бесплатна правна помош.

(2) Ако се утврди дека подносителот на барањето за бесплатна правна помош дал неточни податоци со цел да оствари право на бесплатна правна помош, со решение нема да му се одобри користењето на ова право и тој нема право да поднесе ново барање во наредните шест месеца од денот на донесувањето на решението.

(3) Ако во време на користењето на правото на бесплатна правна помош се утврди дека корисникот дал неточни податоци со цел да оствари право на бесплатна правна помош, министерот со решение ќе го запре натамошното

остварување на ова право и ќе побара враќање на исплатените средства во рок од осум дена.

(4) Против решението од ставовите (1), (2) и (3) на овој член може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

Глава четврта

РЕГИСТРИ ЗА ПРАВНА ПОМОШ И НАДЗОР

Член 27

Министерството води Регистар на адвокати за правна помош (во натамошниот текст: Регистарот на адвокати) и Регистар на здруженија на граѓани за претходна правна помош.

Член 28

(1) Регистрите од членот 27 на овој закон се водат во писмена и електронска форма и се објавуваат на веб страницата на Министерството.

(2) Министерството доставува до Адвокатската комора на Република Македонија препис од Регистарот на адвокати.

Член 29

(1) Барањето за запишување во Регистарот на адвокати, адвокатот го пополнува на образец и го доставува до Министерството.

(2) Министерството може во однос на барањето од ставот (1) на овој член да побара проверка на податоците од Адвокатската комора.

(3) Министерот донесува решение за запишувањето на адвокатот во Регистарот од ставот (1) на овој член во рок од осум дена од денот на поднесување на барањето.

(4) Формата и содржината на образецот од ставот (1) на овој член ја пропишува министерот.

Член 30

(1) Здруженијата на граѓани кои се заинтересирани да даваат претходна правна помош, согласно со овој закон, поднесуваат 4н1073 барање за добивање на овластување до Министерството кон кое приложуваат документи согласно со членот 17 од овој закон, и тоа: актот за основање и статутот на здружението, доказ за вработено лице – дипломиран правник со положен правосуден испит, копија од полисата за осигурување и доказ дека се запишани во Централниот регистар на Република Македонија на здруженијата на граѓани.

(2) Министерот е должен по барањето во рок од 30 дена од денот на неговиот прием да одлучи со решение со кое го овластува здружението на граѓани да дава претходна правна помош и го запишува во Регистарот на здруженија на граѓани за претходна правна помош.

(3) Против решението на министерот со кое се одбива барањето за упис во Регистарот на здруженија на граѓани за претходна правна помош може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

Член 31

(1) Министерот нема да запише адвокат во Регистарот на адвокати или запишаниот адвокат ќе го избрише од Регистарот на адвокати, во согласност со статутарните одредби на Адвокатската комора.

(2) Бришењето од Регистарот на адвокати се спроведува со решение на министерот .

(3) Против решението со кое се одбива барањето за запишување на адвокат во Регистарот на адвокати, односно за негово бришење од Регистарот на адвокати, адвокатот има право да поведе управен спор пред надлежен суд.

(4) Бришењето од Регистарот на адвокати се објавува на веб страницата на Министерството и се доставува до Адвокатската комора.

Член 32

(1) Министерот со решение ќе го избрише од Регистарот здружението на граѓани овластено за давање на претходна правна помош во случаите кога:

- при вршење на редовен надзор над предметот утврди несовесно, нестручно и непрофесионално вршење на доверената работа,
- доколку здружението на граѓани повеќе не ги исполнува условите наведени во членот 17 од овој закон и
- утврди недозволено рекламирање.

(2) Против решението на министерот може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

(3) Бришењето од Регистарот на здруженија на граѓани овластено да дава претходна правна помош се објавува на веб страницата на Министерството.

Член 33

Надзорот над спроведувањето на одредбите од овој закон го врши Министерството за правда.

Член 34

(1) Министерството врши надзор над работата на адвокатот и овластеното здружението на граѓани во давањето на бесплатната правна помош.

(2) Министерството во вршењето на надзорот од ставот (1) на овој член има право да бара мислење од надлежниот орган пред кој се води постапката, како и информации и други податоци од лицето на кое му е одобрено користењето на правната помош.

Член 35

(1) Министерството за работата од областа на бесплатната правна помош поднесува годишен извештај до Владата на Република Македонија.

(2) Извештајот од ставот (1) на овој член се објавува на веб страницата на Министерството.

(3) Во извештајот особено се содржани податоци за:

- бројот на доставените барања за бесплатна правна помош,
- бројот на донесени решенија за одобрена правна помош,
- бројот на одбиени барања за бесплатна правна помош,
- видот на работата за кој е одобрена правна помош,
- обемот на средствата исплатени за одобрената правна помош,
- обемот на вратените средства од наплатени трошоци во постапка за извршување,
- статистичките показатели и
- одржаните денови на бесплатен правен совет.

(4) Годишниот извештај Владата на Република Македонија во рок од 30 дена по усвојувањето го доставува до Собранието на Република Македонија.

Глава петта

НАГРАДА ЗА ДАДЕНА ПРАВНА ПОМОШ

Член 36

- (1) Наградата на адвокатот за дадена правна помош се пресметува согласно со трошковникот на адвокатот за обемот на извршената работа по секој предмет одделно, доставен до Министерството, а согласно со Тарифата за награди и надоместок на трошоците за работа на адвокатите намалена за 30%.
- (2) Адвокатот трошковникот го поднесува на пропишан образец.
- (3) Со решение Министерството нема да му исплати надоместок за конкретниот случај на адвокатот ако при вршење на редовен надзор утврди несовесно, нестручно и непрофесионално вршење на доверената работа.
- (4) Против решението од ставот (3) на овој член адвокатот може да поведе управен спор пред надлежен суд.
- (5) Содржината на образецот од ставот (2) на овој член ја пропишува министерот.

Член 37

- (1) Надоместокот за трошоците на овластеното здружение на граѓани за дадена претходна правна помош се пресметува согласно со трошковникот за обемот на извршената работа по секој предмет одделно за кој е донесено решение за одобрена правна помош, доставен до Министерството, а согласно со Тарифата за надоместок на трошоците за работа на здруженија на граѓани за вршење на работи на претходна правна помош.
- (2) Здружението трошковникот го поднесува на пропишан образец.
- (3) Со решение Министерството нема да му исплати надоместок за конкретниот случај на здружението ако при вршење на редовен надзор утврди несовесно, нестручно и непрофесионално вршење во работата.
- (4) Против решението од ставот (3) на овој член може да се поведе управен спор пред надлежен суд.
- (5) Тарифата од ставот (1) на овој член ја донесува министерот.
- (6) Содржината на образецот од ставот (2) на овој член ја пропишува министерот.

Член 38

- (1) Доверител, односно должник за наплата на трошоците во постапката за извршување согласно со Законот за извршување е Република Македонија, односно Министерството.
- (2) Барањето за извршување го поднесува Министерството.

Глава шеста

ДЕНОВИ НА БЕСПЛАТЕН ПРАВЕН СОВЕТ

Член 39

- (1) Министерството во соработка со Адвокатската комора, Нотарската комора, Комората на извршители и Комората на медијатори квартално организира одржување на денови на бесплатен правен совет за сите граѓани за прашања од областа на медијацијата, адвокатурата, нотаријатот и извршувањето.
- (2) Министерството донесува тримесечен план за редоследот и времето на одржување на деновите на бесплатен правен совет, кој јавно го објавува во дневниот печат.

Глава седма

ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОШ ВО ПРЕКУГРАНИЧНИ СПОРОВИ

Член 40

- (1) Прекуграничен спор, во смисла на овој закон, е спор во кој странката која е подносител на барањето за бесплатна правна помош е со живеалиште или постојано престојувалиште во земја членка на Европската унија во која се наоѓа судот или каде што се спроведува одлуката.
- (2) Правна помош во прекугранични спорови се одобрува во парнична постапка во сите фази и степени, како и во постапка за медијација .
- (3) Бесплатна правна помош не се одобрува во управни, даночни и царински работи.
- (4) Постојење на прекуграничен спор се утврдува согласно со времето на поднесување на барањето за бесплатна правна помош.

Член 41

- (1) На подносителот на барањето за бесплатна правна помош во прекугранични спорови ќе му се одобри барањето доколку ги исполнува критериумите од овој закон во висина на износ предвиден како за државјанин на Република Македонија, на начин и по постапки утврдени со овој закон.
- (2) По исклучок од ставот (1) на овој член бесплатна правна помош може да биде одобрена и тогаш кога барателот не ги исполнува критериумите предвидени со овој закон, доколку докаже дека не е во состојба да ги плати трошоците на постапката заради разлика во трошоците на живот меѓу државата членка во којашто има живеалиште или постојано престојувалиште и трошоците за живот во Република Македонија.
- (3) Бесплатна правна помош не мора да биде доделена на подносителот на барањето доколку тој во конкретниот случај има ефективен пристап до други механизми на правна помош кои ги покриваат трошоците на постапката предвидени со членот 43 од овој закон.
- (4) Во постапка за одобрување на правна помош во прекугранични спорови не се плаќаат административни такси.

Член 42

- (1) Странка која има живеалиште или постојано престојувалиште во држава членка на Европската унија, а бара бесплатна правна помош во прекуграничен спор пред суд во Република Македонија, остварува право на правна помош согласно со овој закон. За утврдување на живеалиште или престојувалиште е меродавно правото на државата во која странката има живеалиште или постојано престојувалиште.
- (2) Лицето од ставот (1) на овој член или надлежниот орган на државата членка во која подносителот на барањето има живеалиште или постојано престојувалиште, барањата за бесплатна правна помош во Република Македонија ги доставуваат до Министерството.
- (3) Обрасците и сите приложени документи мора да бидат доставени во превод на македонски јазик, во спротивно барањето за бесплатна правна помош ќе биде отфрлено.
- (4) Министерството со решение ќе го одбие барањето ако утврди дека не се работи за прекуграничен спор, во смисла на овој закон, или ако барањето го поднела странка која нема право на правна помош во прекугранични спорови.
- (5) Против решението со кое се отфрла или одбива барањето за бесплатна правна помош може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

Член 43

Бесплатната правна помош која се доделува во земјата членка на Европската унија во која заседава судот ќе ги покрие следниве трошоци поврзани со прекуграничниот карактер на спорот:

- 1) толкување;
- 2) превод на документи кои ги бара судот или надлежниот орган и кои ги користи примателот како неопходни за решавање на случајот и
- 3) патните трошоци за барателот кога физичкото присуство на лицата задолжени за претставување на случајот на подносителот е неопходно во судот, согласно со закон или според судот на таа земја членка кога судот одлучил дека лицата не можат да бидат задоволително сослушани на ниту еден друг начин.

Член 44

(1) Лице кое има живеалиште или постојано престојувалиште во Република Македонија, а кое се јавува како барател на бесплатна правна помош во прекугранични спорови пред суд на друга држава членка на Европската унија, своето барање го доставува до надлежното подрачно одделение на Министерството кое е должно барањето да го достави до Министерството најдоцна во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето.

(2) Министерството, барањето заедно со придружната документација, ќе ги преведе на службениот јазик или на еден од службените јазици на државите членки на Европската унија и ќе го достави до надлежниот орган за прием на писмена на државата членка на Европската унија во која судот постапува или во која се бара извршување на судската одлука во рок од 15 дена од приемот на барањето. Ако барањето за бесплатна правна помош не биде одобрено подносителот на барањето е должен да ги надомести трошоците на преведување.

(3) Министерството ќе го одбие барањето со решение ако утврди дека не се работи за прекуграничен спор, во смисла на овој закон, или ако барањето го поднела странка која нема право на бесплатна правна помош во прекугранични спорови.

(4) Против решението со кое се отфрла или одбива барањето за бесплатна правна помош може да се поведе управен спор пред надлежен суд.

(5) По исклучок од ставот (1) на овој член барањето за бесплатна правна помош лицето може непосредно да го достави на органот што е надлежен за прием на барањата во државата членка на Европската унија во која постапува судот кој треба да ја изврши судската одлука.

Член 45

Земјата членка на Европската унија во која подносителот на барањето за бесплатна правна помош има живеалиште или постојано престојувалиште ќе обезбеди правна помош неопходна за покривање на:

- 1) трошоците за помош од адвокат или друго лице овластено со закон да дава правна помош, што настанале во таа земја членка додека не е одобрено барањето за бесплатна правна помош во земјата членка каде што заседава судот и
- 2) превод на барањето и на неопходните документи кога барањето е поднесено до органите во таа земја членка.

Член 46

(1) Барањето за бесплатна правна помош и за испраќање на барање за бесплатна правна помош од членот 42 на овој закон се поднесуваат на пропишани обрасци.

(2) Формата и содржината на обрасците од ставот (1) на овој член ја пропишува министерот.

Глава осма

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 47

Подзаконските акти предвидени со овој закон министерот ќе ги донесе во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон, а подзаконскиот акт од членот 46 на овој закон ќе го донесе во рок од една година.

Член 48

Одредбата од членот 40 став (1) на овој закон не се однесува на Кралството Данска.

Член 49

(1) Одредбите од членот 18 на овој закон ќе започнат со примена од 1 јануари 2012 година.

(2) Одредбите од членовите 40 до 46 на овој закон ќе започнат со примена по пристапување на Република Македонија во Европската унија.

Член 50

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе започне да се применува во рок од шест месеца од денот на неговото влегување во сила.